

INSTRUCCIÓ

INTEGRACIÓ DE CLÀUSULES SOCIALS EN LA CONTRACTACIÓ DE L'AJUNTAMENT. CONTRACTES RESERVATS

INTRODUCCIÓ

Segons dades de l'Eurostat, en l'àmbit de la Comunitat Europea, el conjunt de les administracions públiques conformen el primer agent econòmic, el més important generador indirecte d'ocupació i el consumidor amb més alta influència sobre el mercat. És per això que la contractació pública ha esdevingut un instrument al servei dels poders públics per al desenvolupament de polítiques que promoguin les condicions favorables per al progrés social i econòmic, mostrant de forma exemplar el camí per adoptar conductes socialment responsables.

La consideració del sector social en la contractació pública té origen en el Dret comunitari que, en el marc de l'art. 9 del Tractat de Funcionament de la UE, ha introduït gradualment mandats per l'assolir objectius de caràcter social. Son normes comunitàries principals en aquesta matèria la Directiva 2004/18/CE de 31 de març, sobre coordinació dels procediments d'adjudicació dels contractes públics i el Document de la Comissió Europea "Guia per a considerar els aspectes socials en les contractacions públiques", d'octubre de 2010, entre d'altres.

La transposició de la directiva 2004/18/CE es va efectuar a través de la Llei 30/2007, de Contractes del Sector Públic, actualment substituïda pel RDL 3/2011, que aprova el Text Refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques, el qual a l'art. 118 estableix que els òrgans de contractació poden, amb caràcter potestatiu, establir en el Plec de clàusules condicions especials d'execució del contracte de caràcter social o mediambiental sempre que siguin compatibles amb el dret comunitari, amb l'objectiu de promoure l'ocupació de persones amb dificultats d'inserció en el mercat laboral, eliminar les desigualtats laborals entre l'home i la dona, combatre l'atur, i altres finalitats relacionades amb l'estratègia coordinada per l'ocupació, definida a l'art. 136 i següents del Tractat de l'UE.

En desenvolupament de la Llei 31/2002, de 30 de desembre de mesures fiscals i administratives, el Govern de la Generalitat va aprovar en data 9.12.2009 el Catàleg de mesures i la Guia per a la inclusió de clàusules contractuals de caràcter social, actualitzada a octubre de 2014, que inclou amb caràcter exemplificatiu no taxat possibles clàusules a incloure en els procediments de contractació de l'administració autonòmica.

L'art. 35.6 de la Llei 31/2002 també estableix que les entitats locals poden aplicar la reserva social en els termes que acordi el Ple de la Corporació.

La Junta de Govern Local en data 18 de febrer de 2014 va aprovar la creació d'una Comissió de contractació pública responsable amb criteris socials i ambientals que ha realitzat els treballs de proposta preliminar i el Ple municipal en sessió celebrada el 20 d'octubre de 2014 va aprovar per unanimitat una moció específica instant la inclusió de clàusules socials en la contractació de l'Ajuntament.

En l'anterior marc, aquesta Instrucció és un pas endavant en l'objectiu de vincular la contractació de l'Ajuntament a l'aplicació de mesures socials que facilitin la integració laboral de les persones amb més dificultats objectives d'accés al mercat de treball, i es presenta com un instrument per afavorir la cohesió social.

En conseqüència, previ acord favorable de la Comissió de Contractació responsable, es sotmet a aprovació del Ple Municipal aquesta Instrucció que fixa els criteris socials a què ha d'ajustar-se la contractació municipal en els termes següents:

1a.- OBJECTE I AMBIT D'APLICACIÓ SUBJECTIU

1.- Aquesta instrucció s'aplicarà als expedients de contractació tramitats per l'Ajuntament i els Organismes i entitats que en depenen, amb subjecció al Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, (TRLCSP) i restants normes d'aplicació a la contractació pública.

2.- Es determinen, d'una banda, els contractes reservats a centres especials de treball, empreses d'inserció laboral o entitats sense ànim de lucre i, d'altra, els criteris generals per a integrar aspectes socials en els plecs de clàusules administratives que l'Ajuntament fa servir.

3.- Correspondrà als directors dels Àmbits de gestió/Caps de Servei i Tècnics Municipals responsables del contracte, i a la secció de Contractació el seu compliment, sense perjudici de l'obligada observança per tots els òrgans municipals.

2a.- ÀMBIT D'APLICACIÓ OBJECTIVA

1.- La reserva de contractes a favor de centres especials de treball, empreses d'inserció laboral i entitats sense ànim de lucre s'efectuarà en els sectors d'actuació i amb l'abast indicats a la clàusula 4a.

2.- La inclusió de clàusules socials en els Plecs de clàusules administratives serà preceptiva en els termes que estableix aquesta instrucció, llevat que concorri impossibilitat que haurà de justificar-se a l'expedient de contractació d'acord amb el que s'indica a la clàusula 3a.

3.- Les clàusules socials hauran de ser adequades a la naturalesa de la prestació contractual.

3a.- PROCEDIMENT

1.- La proposta de reserva d'un contracte a favor d'empreses del sector social o la integració d'aspectes socials en els Plecs correspon al tècnic responsable del

contracte que haurà d'efectuar una avaluació prèvia per determinar la idoneïtat de les que correspon incloure, tenint en compte l'objecte i característiques del contracte. La proposta tècnica s'elaborarà en coordinació amb la Secció de Contractació.

2.- La reserva de contractació a favor de Centres Especials de Treball, empreses d'inserció o dels programes d'ocupació protegit, s'efectuarà d'acord amb el que s'indica a la clàusula 4a.

3.- Les mesures socials s'inclouran en el Plec de clàusules administratives com a requisit d'admissió, com a criteri d'adjudicació o preferència o com a condició especial d'execució del contracte, en funció de les característiques de la contractació.

4.- En el Plec també es podrà imposar al contractista l'obligació de subcontractar part o parts del contracte amb centres especials de treball, empreses d'inserció o entitats sense ànim de lucre, en els termes de l'article 227 del TRLCSP.

5.- La proposta s'inclourà al Model 1 de l'expedient de contractació.

6.- Quan per les característiques del contracte o altres circumstàncies concurrents no sigui possible integrar clàusules socials en una contractació el tècnic ho farà constar justificadament.

4a.- CONTRACTES RESERVATS

Són aquells susceptibles de reserva a favor d'entitats de treball protegit que, sense deixar de tenir un objectiu productiu de lliurament de béns i serveis al mercat, desenvolupen una funció social proporcionant ocupació a persones amb dificultats d'accés al mercat laboral:

4.1.- L'Ajuntament pot reservar la participació en procediments de licitació o lots dels mateixos, a favor de Centres Especials de Treball (CET's); empreses d'Inserció Sociolaboral, regulades a la Llei 44/2007, de 13 de desembre o, un percentatge mínim de reserva de l'execució d'aquests contractes en el marc de programes d'ocupació protegit, a condició que al menys el 30% dels treballadors dels Centres Especials de Treball, de les empreses d'Inserció o dels programes, siguin treballadors amb discapacitat o en risc d'exclusió social.

4.2.- Els CET's han d'estar constituïts conforme el Reial Decret 2273/1985, de 4 de desembre, i inscrits en el Registre de Centres Especials de Treball de Catalunya, circumstància que ha de quedar acreditada a l'expedient.

4.3.- Les empreses d'Inserció han d'estar constituïdes conforme a la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per a regular les empreses d'inserció sociolaboral i estar inscrites en el Registre d'Empreses d'Inserció de Catalunya, circumstància que haurà de quedar acreditada a l'expedient.

4.4.- La sol·licitud d'ofertes i el procediment de contractació es realitzarà d'acord amb el TRLCSP.

4.5.- Àmbits d'actuació i serveis municipals en els quals es podrà efectuar la reserva

Seràn principalment els següents:

- Recollida selectiva de determinats residus (per ex. voluminosos, runes, restos de poda, tèxtil usat per a reutilització, etc....)
- Manteniment i neteja de parcs, jardins i altres zones verdes urbanes.
- Manteniment i neteja de rieres i boscos (silvícola)
- Obres de reparació i manteniment menor
- Pintura
- Arranjament de mobiliari i altres útils
- Serveis de neteja
- Serveis de telefonia
- Serveis de caràcter social i assistencial
- Qualsevol altre adequat a la participació del sector social, segons criteri motivat de l'òrgan de contractació.

4.6.- Per fer efectives les anteriors previsions, l'Ajuntament fixarà en les Bases d'execució del pressupost municipal de cada exercici una xifra global estimativa, expressada en números o en tants per cents, pels contractes de reserva social.

4.7.- La Gerència distribuirà dita quantitat a partir de les previsions de tramitació d'expedients de contractació, d'acord amb els directors dels Àmbits/Caps de Servei i personal tècnic responsable del contracte, així com la secció de Contractació.

5a.- DESTINATARIS DE LES CLÀUSULES SOCIALS

1.- Seguint la guia per a la inclusió de clàusules contractuals de caràcter social de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat en la versió revisada a l'octubre de 2014, les persones o col·lectius amb dificultats d'inserció en el mercat laboral als que ha d'adreçar-se l'acció social de la contractació municipal, seran principalment:

- Persones aturades de llarga durada més grans de 45 anys.
- Persones amb disminució física, psíquica o sensorial amb malalties mentals que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral.
- Persones que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció per no reunir els requisits legals però que es trobin segons criteri dels Serveis Socials municipals en situació o en risc d'exclusió social (pare o mare de família monoparental; persones de famílies desnonades, immigrants extracomunitaris en situació regular, etc.)
- Joves majors de 16 anys i menors de 30 provinents d'institucions de protecció de menors.
- Persones amb problemes de drogadicció o alcoholisme que es trobin en procés de rehabilitació o reinserció social.

- Interns de centres penitenciaris quina situació els permeti accedir a una ocupació.
- Dones víctimes de la violència de gènere
- Perceptores de la renda mínima d'inserció.

2.- Podran considerar-se altres persones o col·lectius que es trobin en situació de risc d'exclusió o de necessitat segons criteri dels Serveis Socials de l'Ajuntament.

6a.- INCLUSIÓ DE CLÀUSULES SOCIALS EN ELS PLECS DE CLÀUSULES ADMINISTRATIVES

1.- Els Plecs de clàusules administratives integraran en les diverses fases del procediment clàusules socials adequades a la naturalesa de la prestació contractual en els termes que seguidament s'indiquen:

1.1.- Fase d'admissió: afegint requisits administratius o requisits de solvència tècnica addicionals als que estableixen els arts. 76 i següents del TRLCSP:

- Com a documentació administrativa i/o solvència tècnica

a) Acreditació del compliment del RDL 1/2013, de 29 de novembre, que aprova el Text Refós de les persones amb discapacitat i la seva inclusió social

En els contractes amb empreses que ocupin més de 50 treballadors s'exigirà acreditació documental del compliment del RDL 1/2013, de 29 de novembre, que estableix l'obligació de tenir contractats treballadors amb discapacitat que suposin al menys un 2% de la plantilla, o el compliment de les mesures alternatives previstes d'acord amb la Disposició addicional 4ª.1 del RDL3/2011, de 14 de novembre.

A aquest efecte, en els Plecs de clàusules administratives s'afegirà a la "**Documentació administrativa**" que ha d'aportar l'empresa que ha presentat l'oferta econòmicament més avantatjosa, l'apartat següent:

"En el cas de comptar amb més de 50 treballadors, declaració responsable signada pel licitador del nombre de treballadors de l'empresa i acreditació del compliment del RDL 1/2013, de 29 de novembre, que aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, incloent-hi el nombre de treballadors amb discapacitat contractats. Alternativament, còpia de la declaració administrativa d'excepcionalitat i declaració del licitador de les mesures concretes aplicades, de conformitat amb el Reial Decret 364/2005, de 8 d'abril."

b) Solvència tècnica específica en contractes de caràcter social o assistencial

En els contractes que tinguin per objecte prestar serveis o gestionar serveis públics de caràcter social o assistencial i quan no sigui exigible la classificació del contractista, a més de la solvència tècnica i professional exigible, es podran incloure al Plec de clàusules administratives requisits de solvència tècnica específics, com per ex. els següents:

- Experiència en la gestió de centres, en la prestació de serveis o en el desenvolupament de projectes i programes dedicats a persones en situació d'exclusió social.
- Titulació acadèmica, formació i experiència del personal de suport professional (s'aportarà el cv d'aquest personal)

- Experiència en la participació significativa i acreditada de voluntariat social en la gestió.

Quan en els contractes de serveis les empreses acreditin la seva solvència tècnica mitjançant classificació empresarial, l'anterior documentació podrà afegir-se a aquesta.

c) Acreditació del compliment de la Llei 3/2007, de 22 de març per a la igualtat efectiva d'homes i dones.

Aportació del Pla d'igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, en el cas d'empreses de més de 250 treballadors (art. 45.2 de la Llei 3/2007)

1.2.- Fase d'adjudicació :

- En els criteris d'adjudicació

Si l'objecte del contracte ho permet, s'integraran criteris d'adjudicació que satisfacin exigències socials que responguin a necessitats del contracte pròpies de les categories de població especialment desafavorida a les que pertanyen els usuaris o beneficiaris de les prestacions a contractar (art. 150 del TRLCSP). Aquests criteris són únicament valorables si comporten un avantatge econòmic lligat al producte o servei que es contracta.

La valoració d'aquests criteris haurà d'ésser ponderada sense que pugui superar en cap cas el 10% de les puntuacions totals.

Les condicions especials d'execució del contracte relacionades a l'apartat 1.3 següent podran instrumentar-se com a criteris d'adjudicació, complerts els requisits anteriors, si fos convenient per a millorar les prestacions del contracte.

- En els criteris de preferència en l'adjudicació del contracte (DA 4ª del TRLCSP).

Els Plecs de clàusules administratives de l'Ajuntament ja incorporen la previsió de la Disposició Addicional 4ª. apartats 2, 3, 4 i 5 del TRLCSP sobre preferència en l'adjudicació del contracte a favor de les proposicions que igualin en els seus termes a les més avantatjoses des del punt de vista dels criteris que serveixen de base a l'adjudicació, sempre que hagin estat presentades per les empreses/entitats següents:

- Empreses que en el moment d'acreditar la seva solvència tècnica comptin en la plantilla un nombre de treballadors amb discapacitat superior al 2%.

- Empreses d'inserció regulades a la Llei 44/2007, de 13 de desembre, per a la regulació del règim de les empreses d'inserció.
- Entitats sense ànim de lucre o Organitzacions de voluntariat amb personalitat jurídica sempre que la seva finalitat o activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte i figurin inscrites en el corresponent registre oficial. L'òrgan de contractació podrà requerir la presentació del detall de descomposició del preu ofertat en funció dels seus costos.
- Organitzacions de Comerç Just, en els contractes que tinguin com a objecte compra de productes en els que existeixi alternativa de comerç just.

El redactat actual dels Plecs es completarà amb la clàusula següent:

"Empreses, qualsevol que sigui el nombre de treballadors, que en el moment d'acreditar la seva solvència tècnica tinguin aprovat un Pla d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, de conformitat amb els arts. 33, 34, 45 i 46 de la Llei 3/2007, de 22 de març"

1.3.- Fase d'execució:

- Com a condicions especials d'execució (art. 118 del TRLCSP)

En els contractes d'obra i de concessió d'obra pública d'import igual o superior a 250.000€ i durada superior a 4 mesos i en els de gestió de servei públic i de serveis d'import igual o superior a 150.000 €/any, (IVA no inclòs en ambdós supòsits) procedirà la inclusió de condicions especials d'execució del contracte en algun o alguns dels termes següents:

- Obligació de l'adjudicatari de contractar persones amb dificultats d'accés al mercat laboral per trobar-se en situació de risc d'exclusió social amb indicació del nombre, categoria laboral i col·lectiu destinatari, d'entre els indicats a la clàusula 6a.
- Obligació de l'adjudicatari de contractar persones discapacitades.
- Presentació i execució d'un projecte d'inserció social

En aquests casos, la proposta del tècnic municipal determinarà el nombre mínim de treballadors del/s col·lectiu/s indicats a contractar, que podria ésser millorat pels licitadors a les seves ofertes. La selecció dels treballadors correspondrà a l'empresa contractista amb l'assessorament i suport tècnic del Servei Municipal d'Ocupació i el seguiment, si cal, dels Serveis Socials de l'Ajuntament, en particular en allò concernent al projecte d'inserció social. Dins el mes següent a l'inici del contracte, l'empresa haurà de presentar a l'Ajuntament la relació nominativa, categoria laboral i sou de treballadors que han estat contractats en compliment de la clàusula social.

- Ús de productes de comerç just: es considerarà l'import i el percentatge sobre el pressupost de contractació que suposen els productes de comerç just.

- Altres temàtiques (integració de la perspectiva de gènere d'acord amb la Llei 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva d'homes i dones, etc.)

L'incompliment de les clàusules socials incorporades com a condicions especials d'execució del contracte serà tipificat en el propi Plec com a infracció greu o molt greu, sancionable amb la imposició de multa o amb la resolució del contracte que haurà de declarar-se llevat que el contractista justifiqui que l'incompliment no li és imputable, tot allò de conformitat amb els arts. 223.f) i següents del TRLCSP.

7a.- COMPROVACIÓ DEL COMPLIMENT DE LES CLAUSULES SOCIALS

1.- El seguiment, comprovació i control del compliment efectiu de les clàusules socials correspon al responsable del contracte amb el suport del tècnic de la Secció de Contractació encarregat de la tramitació de l'expedient.

2.- El contractista haurà d'acreditar el compliment dels requisits i condicions d'ordre social aportant els documents que corresponguin en la forma i termini que s'estableixi en cada contracte i en tot cas, quan ho requereixi l'òrgan de contractació :

a) Verificació del compliment de la legislació d'integració de persones discapacitades:

- Declaració responsable signada pel legal representant de l'empresa sobre el nombre global de treballadors de plantilla i el nombre de persones contractades amb discapacitat igual o superior al 33%.

- En cas d'haver optat pel compliment de les mesures alternatives, còpia de la declaració d'excepcionalitat i una declaració del legal representant amb les mesures concretes aplicades, segons el Reial Decret 364/2005, de 8 d'abril del Ministeri de Treball i Afers Socials.

b) Verificació de la subcontractació d'Empreses d'Inserció, Centres Especials de Treball, i entitats no lucratives o empreses mercantils que contractin persones amb discapacitat o en situació d'exclusió social:

- Contracte subscrit i acreditació de les partides o conceptes subcontractats, l'import econòmic i les dates de prestació.

- TCs, contractes de treball, certificats de discapacitat i en el seu cas informe de serveis públics per acreditar la contractació de persones amb discapacitat en el cas de centres especials de treball, o de persones en situació o risc d'exclusió social en el cas d'empreses d'inserció

c) Verificació de la contractació de persones amb dificultats d'inserció al mercat laboral:

- Declaració responsable del legal representant de l'empresa del nombre de persones contractades, el seu perfil i les característiques de la contractació (categoria professional, durada del contracte i jornada laboral). En cas de resultar necessari es podran requerir a més els següents documents:

- *Persones aturades de llarga durada majors de 45 anys:* DNI i certificat del Servei Públic d'Ocupació acreditatiu del període romàs en situació d'atur laboral.
- *Persones perceptores de renda mínima d'inserció:* còpia de la Resolució de concessió, d'acord amb la Llei 10/1997, de 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció.
- *Persones que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció per no complir els requisits de l'art. 6.1 de la Llei 10/1997 però que es trobin en situació o en risc d'exclusió social:* informe dels serveis socials de l'Ajuntament.
- *Persones amb discapacitat:* còpia de certificat de discapacitat d'acord amb el RD 1971/1999, de 23 de desembre, de procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat, o document anàleg o assimilable, en funció de la discapacitat reconeguda.
- *Dones víctimes de violència de gènere i persones víctimes de violència domèstica:* qualsevol mesura judicial cautelar o definitiva de protecció, seguretat o d'assegurament, en vigor.
- *Joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors:* DNI i certificat de la institució de procedència d'acord amb la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor.
- *Interns de centres penitenciaris la situació dels quals els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses durant els 12 mesos posteriors a la seva sortida:* resolució judicial que acrediti la situació de tercer grau penitenciari, llibertat provisional o excarceració.
- *Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que es trobin en procés de rehabilitació i reinserció social:* certificat expedit per facultatiu competent o per un centre reconegut de tractament de drogodependències o alcoholisme que acrediti el tractament seguit.

3.- En defecte dels anteriors, serà admissible qualsevol altre document o mitjà de prova vàlid en Dret que acrediti el compliment de les actuacions de manera suficient, a criteri de l'òrgan de contractació.

4.- Els documents hauran de quedar incorporats a l'expedient de contractació.

8a.- INFORME ANUAL

La Secció de Contractació elaborarà abans de l'1 de febrer de cada any un informe anual detallat sobre l'aplicació i grau de compliment d'aquesta Instrucció durant l'exercici anterior.

9a.- COMISSIÓ DE SEGUIMENT

1.- Es constituirà una Comissió de Contractació Responsable per al seguiment del compliment de les clàusules socials.

2.- La Comissió estarà presidida per un regidor del govern i en formarà part un regidor designat pels grups municipals de l'oposició, la Gerència i el personal tècnic que es designi mitjançant resolució de l'Alcaldia.

3.- La Comissió es reunirà en sessió ordinària al menys un cop l'any a efectes de coneixement, anàlisi i valoració de l'informe anual de la secció de Contractació. En funció de l'evolució i resultats obtinguts podrà efectuar les recomanacions i proposar les modificacions i actuacions que consideri convenients.

4.- La Comissió es reunirà en sessió extraordinària quan la convoqui el President a petició motivada de qualsevol dels seus membres.

Sant Cugat del Vallès, 20 d'octubre de 2015

La Gerent

Carme Oliver Riera

